

Ὁ Λ Κ Α Σ

ΤῶΝ ΘΕΛόντων σωθῆναι

ΤΕΥΧΟΣ 7 - ΜΑΡΤΙΟΣ 2010

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΡΟΥ, ΚΑΛΥΜΝΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ –
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ Τῷ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

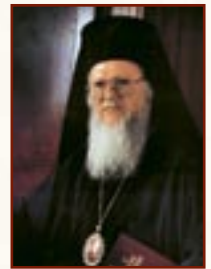

Ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀπό αὔριον εἰσερχόμεθα εἰς τό στάδιον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Εἰς τόν Κατανυκτικόν Ἑσπερινόν τῆς Συγγνώμης πού θά ψαλῆ ἀπόψε, θά ἀκούσωμεν τόν ἱερόν ὕμνογράφον νά μᾶς προτρέπη: «Τόν τῆς νηστείας καιρόν φαιδρώς ἀπαρξόμεθα, πρὸς ἀγώνας πνευματικούς ἑαυτοὺς ὑποβάλλοντες», προετοιμαζόμενοι διὰ τήν ὑποδοχὴν τοῦ Ἀχράντου Πάθους καί τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου μας.

Ζητεῖται, λοιπόν, κατ' ἀρχὴν διάθεσις χαρούμενη, διὰ νά ἀποδυθῶμεν ἐπιτυχῶς εἰς τούς πνευματικούς ἀγώνας τῆς κατανυκτικῆς περιόδου τῶν καθαρῶν καί τῶν ἀναβάσεων. Ἡ νηστεία, ἡ ἐγκράτεια, ἡ λιτότης, ὁ περιορισμός τῶν ἐπιθυμιῶν, ἡ πυκνή προσευχή, ἡ ἔξομολόγησις καί τά λοιπά στοιχεῖα πού χαρακτηρίζουν τήν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν πρέπει νά ἐκλαμβάνωνται ὡς

ἐπαχθῆ καθήκοντα, ὡς βάρη ἀσήκωτα ἢ ὡς ἔργα καταναγκαστικά πού φέρουν ἀθυμίαν καί κατῆφειαν! Οἱ ἱατροὶ ὄταν συνιστοῦν δίαιταν ἢ γυμναστικήν ἢ ἄλλας ἀσκήσεις, ἀναγκαίως διὰ τήν ψυχοσωματικὴν ὑγίειαν καί εὐρωστίαν, τό πρῶτον πού ζητοῦν, ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν ἐπιτυχίας, εἶναι ἡ εὐχάριστος ψυχικὴ διάθεσις τοῦ ἐνδιαφερομένου, τό χαμόγελον, καί ἡ ἐλπιδοφόρος θετικὴ σκέψις! Ἀνάλογα ἰσχύουν καί διὰ τό ἅγιον στάδιον τῶν Νηστειῶν πού ἀνοίγεται ἐνώπιόν μας. Τήν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν πρέπει νά τήν βλέπωμεν ὡς πολύτιμον θεῖον χάρισμα! Ὡς τήν μεγάλην ὥραν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, πού θέλει νά μᾶς ἀποτραβήξῃ ἀπό τά ὑλώδη, χαμαίζηλα καί ἀποπνέοντα θάνατον, καί νά μᾶς ἀνεβάσῃ ὑψηλότερα, εἰς τήν

πλήρη υγείας καί ζωῆς σφαίραν τοῦ πνεύματος! Ὡς τήν μεγάλην εὐκαιρίαν πού μᾶς δίδεται διά νά ἀποτοξινώσωμεν τήν ψυχήν ἀπό κάθε πάθος καί νά ἀπαλλάξωμεν τό σῶμα ἀπό ὅ,τι περιττόν, ἐπιζήμιον καί θανάσιμον! Ἐπομένως, ὡς μίαν πολύ μεγάλην ἀγαλλίασιν καί χαράν μας. Ἀληθινήν ἑορτήν καί εὐφροσύνην!

Ἀλλά ἡ νηστεία, ἀγαπητοί, τήν ὁποίαν ζητεῖ ἀπό τά τέκνα της ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἐγκράτεια, ἡ λιτότης, ὁ περιορισμός τῶν ἐπιθυμιῶν καί τῶν ἀπολαύσεων καί τῶν συναφῶν περιττῶν ἐξόδων, ἀποτελοῦν, κυριολεκτικῶς, σωτήριοι συνταγήν εἰδικῶς ἐφέτος, πού ἔχει ἐκσπάσει ἡ μεγάλη παγκόσμιος οἰκονομική κρίσις, ἡ ὁποία ἐγκυμονεῖ ἄμεσον κίνδυνον χρεωκοπίας ὄχι μόνον «νοικοκυριῶν» καί ἐπιχειρήσεων, ἀλλά καί χωρῶν ὀλοκλήρων ἀνά πᾶσαν τήν ὑφήλιον, μέ συνακόλουθον ὀλέθριον ἀποτέλεσμα τήν κατακόρυφον αὐξησιν τῆς ἀνεργίας, τήν δημιουργίαν ὀλοκλήρων στρατιῶν νεοπτῶχων, τήν ἀπόγνωσιν, τήν ἔκρηξιν κοινωνικῶν ἀναστατώσεων, τήν αὐξησιν τῆς ἐγκληματικότητος καί ἄλλα χειρότερα τούτων. Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή μᾶς διδάσκει νά πορευόμεθα καθημερινῶς μέ ὀλιγώτερα, χωρίς τήν ὕβριν τῆς ὑπερβολῆς, τῆς σπατάλης καί τῆς ἐπιδείξεως! Νά ἀπεμπολοῦμεν τήν πλεονεξίαν, νά ἀγνοοῦμεν τάς προκλήσεις τῆς διαφημίσεως, ἡ ὁποία προβάλλει διαρκῶς νέας ψευδεῖς ἀνάγκας, καί νά πε-

ριοριζόμεθα εἰς τά ἀπολύτως ἀπαραίτητα καί ἀναγκαῖα, μέ ἀξιοπρεπή ἠθελημένην λιτότητα! Νά μή εἴμεθα καταναλωτική ἀγέλη βουλιμικῶν, ἀπερισκέπτων καί ἀκάρδων ἀτόμων, ἀλλά κοινωνία εὐαισθητῶν προσώπων, δίδοντες ἐν ἀγάπῃ τόπον καί χεῖρα βοηθείας εἰς τόν ἄλλον, τόν «πλησίον» μας, πού ὑστερεῖται καί δυσπραγεῖ! Μᾶς διδάσκει ἀκόμη τήν ὑπομονήν καί τήν ἐγκαρτέρησιν εἰς τήν μικράν ἢ μεγαλυτέραν στέρησιν, ἀλλά καί τήν ταυτόχρονον ἐκζήτησιν τῆς βοηθείας καί τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ, μέ πολλήν ἐμπιστοσύνην εἰς τήν φιλόστοργον πρόνοιάν Του! Ἔτσι θέλει τήν Τεσσαρακοστήν ὁ Χριστός! Ἔτσι τήν ἐβίωσαν ὅλοι οἱ Ἅγιοι! Ἔτσι ἠγωνίσθησαν τόν ἀγῶνα της οἱ εὐσεβεῖς πατέρες μας! Ἔτσι τήν ἐγνώρισε παλαιόθεν τό Γένος μας! Ἔτσι τήν προβάλλει καί τήν κηρύσσει πάντοτε, καί ὅλως ἰδιαίτερος εἰς τήν παροῦσαν δύσκολον διεθνή συγκυρία, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει πολύπειρος καί ἀδιαλείπτως νήφουσα Μητηρ Ἐκκλησία!

Ταῦτα ἀπό τοῦ ἱεροῦ Φαναρίου ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ καί αἰσθηματι εὐθύνης λέγοντες καί κηρύσσοντες, εὐχόμεθα πατρικῶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ καί καλῇ καρποφορίᾳ τό ἀρχόμενον ἅγιον στάδιον!

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βι'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΟΛΚΑΣ

Μηνιαῖον Περιοδικόν Ἱ.Μ. Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπалаίας

Ἰδιοκτήτης: ἹΜΛΕΚΑ, 85200 Κάλυμνος

Ἐκδότης: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ΛΚΑ κ.κ. Παῖσιος

Ἐπί τῆς ὕλης: Ὁμάδα Ἱερέων καί λαϊκῶν

Ἰστοσελίδα: www.im-leka.gr Email: imkalymnoy@yahoo.gr

<http://www.panoramio.com/user/2781675>, <http://www.youtube.com/user/imkalymnoy>

Ἐκδοτική Παραγωγή: ΣΑΪΤΗ τηλ. 210-34.76.090

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗΣ, ΛΟΥΤΡΟ ΔΑΚΡΥΩΝ

Η εξομολόγηση, αγαπητοί μου αδελφοί, είναι τό μυστήριο εκείνο της Έκκλησίας μας, μέ τό όποιο συγχωροϋνται οί τυχόν άμαρτίες μας μέ τήν χάρη του Άγίου Πνεύματος, πού τίς διαπράξαμε μετά τήν Βάπτισή μας.

Τό μυστήριο τής εξομολόγησης είναι θεοσυστατο, τό παρέδωσε αυτός ό Ίησους Χριστός, ό αιώνιος δομήτωρ τής Έκκλησίας μας: «Άμήν, λέγω ύμιν, όσα εάν δήσητε επί τής γής, εσται δεδεμένα εν τῷ Ουρανῷ καί όσα εάν λύσητε επί τής γής, εσται λελυμένα εν τῷ Ουρανῷ».

Ή άληθινή εξομολόγηση σώζει τόν άνθρωπο από τήν άμαρτία, ή όποία άμαρτία είναι παράβαση καί παρακοή του Θείου Νόμου καί ριζώνει μέσα στην ψυχή του ανθρώπου καί τήν καταστρέφει, ως ό σκόρος τό ρούχο καί ό σκώληκας τό φυτό.

Έάν δέν αποβάλει από μέσα του ό άνθρωπος τήν άμαρτία μέ τό μυστήριο τής εξομολόγησης, τότε χάνεται καί απομακρύνεται από τό έλεος καί τήν εϋσπλαγχνία του Θεου Πατρός. Ή συνεχής δέ παρακοή του Θείου Νόμου γίνεται πλέον συνήθεια στον άνθρωπο καί μάλιστα δύσκολα δύναται νά απεμπλακεϊ καί νά ελευθερωθεϊ από τά δεσμά τής άμαρτίας· γίνεται δούλος αυτής καί «τά όψώνια τής άμαρτίας θάνατός εστι», θάνατος πνευματικός, πού είναι ό χωρισμός του ανθρώπου από τόν Θεό.

Ό άνθρωπος εκείνος πού ειλικρινά μετανοεί, προσέρχεται, ανοίγει τήν καρδιά του καί μέ δάκρυα μετανοίας έναποθέτει τό βάρος των άμαρτιών του στον Πνευματικό Πατέρα, πού είναι ό αντιπρόσωπος του Θεου στην γη, παίρνει τήν άφεση, τήν συγχώρηση: «Παιδί μου, ό Θεός νά σε συγχωρέσει», του λέγει ό Πνευματικός.

Έτσι, τό Πνεϋμα του Θεου ανοίγει τήν καρδιά του ταπεινῶς εξομολογούμενου καί του παρέχει νέα πνευματική ζωή, τελεία αναμόρφωση. Τό

είναι του όλόκληρο συγκλονίζεται καί θερμαίνεται μέ τήν χάρη του Άγίου Πνεύματος.

Εϋλογία καί συνάμα χαρά καί αγαλλίαση διά τόν εξομολογούμενο από τήν ώρα αυτή, κατά τήν όποίαν αναμορφώνεται ήθικά καί μέσα του κυριαρχεί ήρεμία, βασιλεύει ό Χριστός, ό Σωτήρας καί Λυτρωτής, διότι ή άμαρτία νικήθηκε, έχασε τήν εξουσία της, άπώλεσε τήν δύναμή της.

Μέ τήν ειλικρινή μετάνοια καί εξομολόγηση ό άνθρωπος ελευθερώνεται από τήν άμαρτία, γίνεται νέος άνθρωπος κατά Χριστόν καί μέ τήν Θεία Χάρη καί τό άπειρο έλεος του Θεου Πατρός λαμβάνει, ως δώρο πολύτιμο, τήν ειρήνη τής ψυχής του καί τήν δύναμη νά πράττει τήν άρετή, τό καλό, τό τέλειο, τό αγαθό.

Όπως τό δένδρο γνωρίζεται από τόν καρπό πού προσφέρει, έτσι καί ή άληθινή μετάνοια καί εξομολόγηση καταφαίνεται από τά έργα καί τίς πράξεις του μετανοούντος.

Μέ τό Μυστήριο τής Μετανοίας καί τής Έξομολόγησης ό άληθῶς εξομολογούμενος παίρνει γνώση καί συναίσθηση τής ήθικής κατάστασής του από τόν πνευματικό του πατέρα καί χάρεται δι' αυτό πού πράττει, ως άνθρωπος πλέον ελεύθερος από τήν άμαρτία.

Αγαπητοί μου αδελφοί,

Τό μυστήριο τής Έξομολόγησης είναι ή πνευματική κολυμβήθρα του Σιλβάμ, είναι ή οικία εκείνη τήν όποία απέστéγασαν οί τέσσερεις τραυματιοφορείς τής Εϋαγγελικής περικοπής, προκειμένου ό παράλυτος νά ακούσει υπό του Σωτήρος Χριστού τό «τέκνον, άφέωνται σοι αί άμαρτίαι σου, καί σοί λέγω, έγειρε καί ἄρον τόν κράββατόν σου καί ὕπαγε εἰς τόν οἶκόν σου».

«Μετάνοια», λέγει ό Ίερός Χρυσόστομος, «πάσης ψυχικής καί σωματικής άσθενείας

ιατρείον καί σωτήριον φάρμακον».

Ἡ κολυμβήθρα τοῦ Σιλιάμ καί ἡ οἰκία τῆς Καπερναοῦμ δέν βρίσκονται μακριά ἀπό ἑμᾶς καί δέν εἶναι ἀνάγκη νά δαπανήσουμε χρήματα, μιά καί σήμερα ὑπάρχει πρόβλημα οικονομικό! Εἶναι πλησίον μας, ἀρκεῖ νά ἐπιδειξοῦμε θέληση ἀγαθή καί νά συναισθανθοῦμε τό βᾶρος τῶν ἁμαρτιῶν μας.

«Δεῦτε πρὸς μέ πάντες οἱ κοπιῶντες καί πεφορτισμένοι καγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς».

Ὁ Ἐτάζων καρδίας καί νεφρούς, Κύριος, μᾶς καλεῖ νά μᾶς θεραπεύσει ἀπό τίς πληγές μας, νά μᾶς ἀνακουφίσει ἀπό τό βᾶρος τῆς ἁμαρτίας καί νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τίς κακίες μας.

Μᾶς καλεῖ πάντοτε, ἰδιαιτέρως τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, νά προστρέξομε στόν πνευματικό πατέρα μας καί ἐν μετανοίᾳ καί ἐξομολόγησι νά ἐναποθέσομε σ' αὐτόν τό βᾶρος τῶν ἁμαρτιῶν μας, διὰ νά λάβουμε παρά αὐτοῦ τήν ἄφεση καί συγχώρηση.

Ἔτσι θά γνωρίσομε καί ἑμεῖς τήν ἀνόρθωση καί ἀνακαίνιση τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός μας, πού εἶναι θεῖο δῶρο καί ἔτσι, ὑγιεῖς στήν ψυχή καί τό σῶμα θά διανύσομε τόν χρόνο τῆς ζωῆς μας στόν κόσμο αὐτό ὡς τέκνα φωτός.

Ἄς μὴν ἀναβάλουμε γιά τό τέλος τῆς ζωῆς μας τήν ἱερά ἐξομολόγησι, διότι δέν γνωρίζομε τήν ὥρα τοῦ θανάτου μας, ὁ ὁποῖος ὡς κλέπτης ἐν νυκτί ἔρχεται. Μετά τόν θάνατο δέν ὑπάρχει μετάνοια καί διόρθωση. Μετά θάνατον ὑπάρχει κρίσις καί ἀνταπόδοσις.

Ἄς μὴν ἀπελπιζόμεσθε, ἐάν πράξαμε πολλές ἁμαρτίες. Ὁ Θεός Πατέρας μας, ἀγαθός, πολυεύσπλαχνος καί οἰκτίρμων, θά

συγχωρήσει διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ Αὐτοῦ ὅλες τίς ἁμαρτίες μας· «ἔστιν ἐλπίς καί μετὰ τήν ἁμαρτίαν, ἔστιν ἴασις καί μετὰ τό ἔλκος», μᾶς λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος.

Ἄς προσέλθομε, λοιπόν, τώρα πού ὑπάρχει καιρός μετανοίας στό λουτρό τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολόγησις μέ συντετριμμένη τήν καρδιά καί μέ εἰλικρινή ταπείνωση ἐνώπιον ἐνώπιον στόν πνευματικό πατέρα μας.

Καί ἔτσι, κάτω ἀπό τό πετραχήλι του μέ λουτρό δακρύων καί μέ εἰλικρινεῖα νά ἐναποθέσομε τίς ἁμαρτίες μας, διὰ νά ἀκούσομε ἀπό τά χεῖλη του, ἐκεῖνο πού ἄκουσε καί ὁ παράλυτος τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς ἀπό τό ἀψευδές στόμα τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ: «τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἄρον τόν κράββατόν σου καί περιπάτει».

Ο.Λ.Κ.Α. Παῖσιος

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ ΤΗΝ ΜΟΝΑΞΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

«Μή λησμονεῖτε τήν μοναξιά τοῦ Πατριάρχου», παιδιά. Γιατί μετὰ ἀπό τόσα μαθήματα ἱστορίας θά ἔπρεπε νά ἔχουμε μάθει ὅτι ἡ πικρὴ Ἄλωση εἶναι ἡ λησμονιά. Ἡ ἐγκατάλειψη ἐκείνων τῶν λίγων «ἐλευθέρων πολιορκημένων», ὧσων ἀπέμειναν πιστοὶ πάνω στίς ντάπιες τῆς Πόλης, προσδοκῶντας τό στόλο τῆς ἐλευθερίας, τόν οὐριο ἄνεμο τῆς Ἀνάστασις.

Κωνσταντῖνος Μπλάθρας

Ἄγιολόγιο

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΑΒΒΑΞ

ὁ νέος τῆς Καθύμνου

Ὁ Ἅγιος Σάββας ὁ νέος γεννήθηκε τὸ 1862 στὴν Ἡρακλείτσα τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης ἀπὸ πτωχοὺς γονεῖς καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Βασίλειος. Τὰ πρῶτα γράμματα τὰ διδάχτηκε στὴν γενέτειρά του, δείχνοντας ἀπὸ μικρὸς τὴν ἐπιθυμία του νὰ ἀφιερωθεῖ στὸν Θεό. Σὲ ἡλικία 12 ἐτῶν, ὁ πατέρας του ἀποφάσισε νὰ τοῦ ἀνοίξει μικρὸ κατάστημα. Ὁ Βασίλειος ὅμως διαπίστωνε καθημερινὰ ὅτι τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ δὲν ἦταν τῆς φύσεώς του. Μετὰ ἀπὸ ἔντονο προβληματισμὸ ἔλαβε πλέον ἀμετάκλητη τὴν ἀπόφαση νὰ φύγει. Ἀφοῦ ἔβαλε, λοιπόν, τὸ κλειδί τοῦ καταστήματος κάτω ἀπὸ μία πέτρα, ἔφυγε γιὰ τὸ «Περιβόλι τῆς Παναγιάς».

Ἐκεῖ, στὸ Ἅγιον Ὄρος, στὴ Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἄννης, θὰ παραμείνει γιὰ 12 ἔτη ὡς «δόκιμος» μοναχός. Ἐκεῖ ἀσκεῖται στὴν ἀγιογραφία καὶ τὴν βυζαντινὴ μουσικὴ. Ὅμως τὴν ψυχὴ του κατατρῶγει ὁ πόθος του νὰ προσκυνῆσει καὶ νὰ ἀσκητέψει στοὺς Τόπους πού ἔζησε ὁ Σωτήρας Χριστός. Ἔτσι, τὸ 1887 ἀναχωρεῖ γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα καί, ἀφοῦ προσκύνησε τὸν Πανάγιο Τάφο τοῦ Κυρίου, μεταβαίνει στὴν ἱστορικὴ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Χοτζεβᾶ, παρὰ τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, ὅπου, μετὰ τριετὴ ἐνάρετο βίο, κείρεται μοναχός τὸ 1890. Τὸ 1902 γίνεται διάκονος καὶ τὸν ἐπόμενο χρόνο πρεσβύτερος. Κύρια χαρακτηριστικὰ του: ἡ ταπεινὴ ἠλικία, ἡ διάκριση καὶ ἡ περιφρόνηση τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν. Ὁ κίνδυνος τῶν

Ἀραβικῶν ἀπειλῶν ὅμως τὸν ἀναγκάζει νὰ ἀφήσει τὴν Μονὴ τῆς μετανοίας του καὶ νὰ ἀναζητήσῃ νέο τόπο ἀσκήσεως.

Ἦστερα ἀπὸ ἀλλεπάλληλα ταξίδια στὴν Πάτμο, στὴν Ἀθήνα, στὸ Ἅγιον Ὄρος, καταλήγει στὴν Αἴγινα, κοντὰ σὲ ἕναν ἄλλο Ἅγιο τῆς ἐποχῆς του, τὸν πρῶτον Πενταπόλεως Νεκτάριο. Φαίνεται ὅτι ὁ π. Σάββας γνῶριζε ἀπὸ ἄλλοτε τὸν Ἅγιο Νεκτάριο. Τώρα ὅμως ἀξιώνεται νὰ μείνει κοντὰ του. Ἐκεῖ τοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ διδαχθεῖ, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάξῃ. Νὰ διδαχθεῖ ἀπὸ τὸν ἅγιο Νεκτάριο, νὰ συλλειτουργήσῃ μαζί του καὶ νὰ ἀκούσῃ τίς πατρικὲς νουθεσίες του, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάξῃ στίς μοναχὲς τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀγιογραφία καὶ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ.

Ὁ π. Σάββας ἦταν αὐτὸς πού ἀντικατέστησε τὸν ἅγιο, ὅταν ἐκεῖνος νο-

σηλεύονταν κατά τούς δύο τελευταίους μήνες τῆς ζωῆς του σέ Νοσοκομεῖο τῶν Ἀθηνῶν, καί ὅταν ὁ Ἅγιος Νεκτάριος κοιμήθηκε τόν Νοέμβριο τοῦ 1920, ὁ π. Σάββας ἦταν αὐτός πού ἔζησε ἕνα ἀπό τά θαυμαστά γεγονότα τῆς ταφῆς τοῦ Ἁγίου. Εἶχε τήν εὐλογία δηλαδή νά δεῖ τόν Ἅγιο νά ἀνασηκῶναι τό κεφάλι του, γιά νά τοῦ φορέσει ὁ ἴδιος τό ἐπιτραχήλιο, καί μετὰ νά τό ἐπαναφέρει στή θέση του. Μετά τήν ταφή τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, ὅπως μαρτυροῦν οἱ μοναχές, ὁ π. Σάββας γιά τρία μερόνυκτα παρέμεινε πάνω ἀπό τόν τάφο τοῦ Ἁγίου συνομιλώντας μαζί του. Ζητώντας ἀπό τήν γερόντισσα Ξένη νά μὴν τόν ἐνοχλήσει κανείς γιά τίς ἐπόμενες 40 ἡμέρες, παρέμεινε ἐγκλειστος στό κελλί του καί μέ πολλή προσευχή ἀγιογράφησε τήν πρώτη εἰκόνα τοῦ Ἁγίου.

Τελικά ὁ π. Σάββας ἐξαιτίας τοῦ πλήθους τῶν πιστῶν πού κατέκλυζε καθημερινά τό μοναστήρι, λόγω τῆς φήμης τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, ἀποφάσισε νά φύγει καί νά πάει νά ἐγκατασταθεῖ στήν Ἱ.

Μονή Ἁγίων Πάντων Καλύμνου. Ἐκεῖ θά τοῦ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νά ζήσει ἔντονη πνευματική ζωή. Ἡ ὑποδειγματική τέλεση τῶν ἀκολουθιῶν, τό κήρυγμα καί ἡ ἀσκηση τῆς φιλανθρωπίας ἦταν τά κύρια μελήματά του. Στό μικρό κελλί του ἐξομολογοῦσε μέ τίς ὥρες, χωρίς διακοπή γιά τροφή καί ἀνάπαυση. Κάτω ἀπό τό ἐπιτραχήλιο τοῦ Ἁγίου εὑρίσκαν παρηγοριά καί ἀνακούφιση ἀναρίθμητες ψυχές.

Ἐκεῖ πού μεταρσιωνόταν πραγματικά ἦταν ἡ Θεία Λειτουργία. Ἐνιωθε πώς συλλειτουργοῦσε μέ ἁγίους καί ἀγγέλους. Πολλοί ἱερεῖς πού εἶχαν λειτουργήσει μαζί του, μαρτυροῦν ὅτι εἶδαν πολλές φορές νά φουσκῶναι τό Ἅγιο Ποτήριο, χωρίς ὁμως νά πέφτει ἔξω ἡ Θεία Κοινωνία.

Ὁ π. Σάββας εἶχε κατορθώσει νά μειώσει τίς ἀνθρώπινες ἀνάγκες στό ἐλάχιστο, ἀκόμη καί τήν τροφή του. Ἐτρωγε καθημερινά ἕνα μικρό κομμάτι ἀπό τό πρόσφορο τῆς θείας Λειτουργίας βουτηγμένο στό νάμα καί λίγο δενδROLίβανο.

Τίς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ἐπίγειας ζωῆς του φαινόταν νά βρίσκεται σέ ἀμεση ἐπικοινωνία μέ τόν οὐράνιο κόσμο, πού τόσο πολύ ἐπιθυμοῦσε. Ἐτσι, τήν 25η Μαρτίου τοῦ 1948 παρέδωσε τήν ἀγία ψυχή του στά χέρια τοῦ Θεοῦ, τόν ὁποῖον ἀγάπησε καί ὑπηρετήσε πιστά γιά ἐξήντα καί πλέον χρόνια. Καί ὅταν, ὕστερα ἀπό δέκα χρόνια, ἔγινε ἡ ἀνακομιδή τῶν λειψάνων του, νέφος θείας εὐωδίας πλημμύρισε ὀλόκληρο τό νησί τῆς Καλύμνου, ἐπιβεβαιώνοντας περίτρανα τήν ἀγιότητα τοῦ π. Σάββα.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου ἐορτάζεται στίς 5 Δεκεμβρίου μαζί μέ τό συνώνυμό του Ἅγιο Σάββα τόν Ἁγιασμένο, στίς 7 Ἀπριλίου, καί τήν ἡμέρα ἀνακομιδῆς τῶν Ἱερῶν λειψάνων του, ἦτοι τήν Ε΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν.

Τό Θεῖο Πάθος «ΙΔΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ»

Εἶναι ἡ σκωπτική φράσις, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, πού προφέρει ὁ Πιλάτος, δείχνοντας τόν Θεάνθρωπο στούς ἀνθρώπους. «**Ιδε ὁ ἄνθρωπος**». Τόν εἶχαν μαστιγώσει, τόν εἶχαν ἐξευτελίσει καί μέσα σ' αὐτή τήν ἐξουθένωσι καί τήν ταπείνωσι τόν δείχνει στούς ἀνθρώπους καί λέγει «**Ιδε ὁ ἄνθρωπος**». Θεάμα φοβερό καί συγκλονιστικό. Πῶς ἔκαμε ὁ Θεός τόν ἄνθρωπο καί πῶς κατήγησε ὁ ἄνθρωπος τόν Θεό. Αἰμόρφυτον, ἄτιμον, χωρίς εἶδος καί κάλλος, ἐγκαταλελειμένον στό μίσος τῶν ἀνθρώπων, ἀξιολύπητον.

Ὁ Θεός ἐγένε ἀνθρωπος ἀπό ἀγάπη στό πλάσμα του. Κι αὐτό μέ περισσὴ ἀχαριστία τόν ἀνέβασε πάνω στό Σταυρό. Ὁ Θεός ἐξήντησε τὰ ἀποθέματα τῶν εὐεργεσιῶν του, καί ὁ ἄνθρωπος ἐκόρεσε ἐπάνω του τήν μανία τοῦ μίσους του. Ὁ Θεός ἐκάλεσε τόν ἄνθρωπο νά γίνη Θεάνθρωπος καί αὐτός «*παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καί ὡμοιώθη αὐτοῖς*». Ὁ Θεός ἐξηγόρασε τόν ἄνθρωπο «*ἐκ κατάρας τοῦ νόμου τῷ τιμίῳ του αἵματι τῷ Σταυρῷ προσηλωθεὶς καί τῇ λόγχῃ κεντηθεὶς*» καί ὁ ἄνθρωπος μέ πείσμα του ἠρνήθη τήν χάριν. «*Ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι*».

Ἀλήθεια, φίλοι μου, τήν ἴδια φράσι πού εἶπε τότε ὁ Πιλάτος δείχνοντας τόν Ἰησοῦ στούς ὄχλους, θά ἤμποροῦσε κάλλιστα σήμερα νά πῇ ὁ Ἰησοῦς δείχνοντας ὅλους ἐμᾶς. Δείχνοντάς μας μέ τό δάκτυλό του, θά ἤμποροῦσε νά διακήρυξη:

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι.

Ναί, ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Ἰδέτε τους. Ἐπαίρονται διά τίς ἐπιστημονικές καί τεχνολογικές τους κατακτήσεις καί ταυτόχρονα σφίγ-

γονται ἀπό τήν ἀγωνίαν τοῦ αὔριον. Τό ἄγχος κυριαρχεῖ στίς ψυχές των καθὼς πλέουν μέσα στά ἀγαθὰ των. Ἐκέρδισαν τήν ὕλην καί ἔχασαν τήν ψυχή. Παρεδόθησαν στήν σάρκα καί ἐλησμόνησαν τό πνεῦμα. Ἀποπνευματοποιήθησαν σταδιακά κι ἐστέγνωσαν ἀπό κάθε πνευματική ἱκμάδα, μένοντας ξένοι πρὸς τίς πνευματικές ἐμπειρίες, πού τροφοδοτοῦν τόν ἔσω τῆς καρδίας ἄνθρωπο, πού ὀλοκληρώνουν τήν προσωπικότητα καί δίνουν νόημα στή ζωή.

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Κυττάξτε τους. Τούς ἐχάρισα ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, τούς ὠρισα κορωνίδες τῆς δημιουργίας, τούς ἐτοποθέτησα βασιλεῖς τῆς κτίσεως ὅλης. Ὅλα τὰ ἔθεσα στή διάθεσί τους, γιά νά τὰ ἀπολαμβάνουν ὅλοι, μέ ἀγάπη, μέ ἐνότητα καί ὁμοφροσύνη. Καί ὁμως, αὐτοὶ χωρίσθηκαν σέ τάξεις καί παρατάξεις καί οἱ μὲν στεροῦν τὰ ἀγαθὰ ἀπό τούς δέ. Τό κοινωνικό πρόβλημα βρίσκεται σέ ἔξαρσι. Ἄλλοι μεθοῦν πάνω στή γῆ κολυμβώντας στήν ἀφθονία καί στήν περίσσεια καί ἄλλοι πεινοῦν καί πεθαίνουν. Τὰ 2/3 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς πεινοῦν, ἐνῶ τό 1/3 καρπώνεται τό μεγαλύτερο μέρος τῆς παραγωγῆς. Ἐξητμίσθη ἡ ἀγάπη. Ὁ νόμος τῶν συμφερόντων διέπει τίς ἀνθρώπινες σχέσεις. Ἐνας κυνισμός πού προδίδει τήν ἀνθρωπιά καί ὀδηγεῖ σέ κατάντια τόν ἄνθρωπο.

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Κυττάξτε τους. Μιλοῦν γιά εἰρήνην καί προετοιμάζουν πυρετωδῶς τούς ἐξοπλισμούς των. Τὰ ἐργοστάσια τοῦ μαζικοῦ θανάτου ἐργάζονται πυρετωδῶς, ἐνῶ διασκέψεις ὀργανώνονται κάθε λίγο

καί λιγάκι γιά νά κάψουν λιβανωτό στήν εἰρήνη, ἐνῶ ἀπό τά παρασκήνια οἱ μεγάλοι ἐνισχύουν τό ἄναμμα τῶν πολεμικῶν πυρῶν καί μεθοδεύουν τήν κλαγγή τῶν ὄπλων. Στίς τράπεζες τῶν διαπραγματευσῶν μιλοῦν γιά ἀφοπλισμούς, ἐνῶ πιστεύουν στούς ἐξοπλισμούς. Σέ μία δεδομένη στιγμή οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι θά αὐτοκαταστραφοῦν, καθῶς μέ τήν πίεσι ἑνός διακόπτου θά ὀλοκληρώσουν τήν καταστροφή τοῦ πλανήτη τους. Φοβερή κατάντια γιά τό τιμημένο πλάσμα τοῦ Θεοῦ, πού στήν ὁμορφὴ ἀτμόσφαιρα τῆς εἰρήνης βρίσκει τήν ὀλοκλήρωσί του καί τήν ἐκπληρωσι τῶν μύχιων πόθων του.

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Κυττάξτε τους. Μιλοῦν γιά ἐλευθερία καί μεταξύ των καταδυναστεύονται. Ἄνθρωπος ἐκμεταλλεύεται ἄνθρωπο, τά ἀνθρώπινα δικαιώματα καταπατιοῦνται καί βανασότητες ἐπικρατοῦν. Συγκαλοῦν διεθνεῖς συσκέψεις τύπου Ἑλσίνκι καί ὑπογράφουν ἀναγνωρίζοντας τήν ἀνθρώπινη ἀξία. Καί πρὶν στεγνώσει ἡ ὑπογραφή τους κλείνουν τοὺς ἀντιφρονοῦντες σέ φοβερὰ στρατόπεδα, σέ ψυχιατρικά ἄστυα, ἀστυνομεῦουν τὴ σκέψι, ἀρνοῦνται τίς θρησκευτικὲς ἐλευθερίες. Λαοὶ ὀλόκληροὶ πάσχουν κάτω ἀπὸ καταπιέσεις ἀπανθρωπιᾶς καί τό δίκαιο τοῦ ἰσχυροτέρου ἔχει γίνει νόμος. Γιά τήν ἐλευθερία γράφηκαν διθύραμβοι, καί ἐν ὀνόματι τῆς ὑψώθηκαν ἐκατόμβες. Καί ὅμως δέν τήν ἀπολαμβάνουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅπως θά ἔπρεπε. Δεσμά καί ἀλυσίδες χαλκεύονται ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς γιά τοὺς ἀδυνάτους καί φίμωτρα κατασκευάζονται καί μαρτύρια ἐπινοοῦνται μόνο καί μόνο γιά νά στραγγαλισθῇ ἡ ἐλευθερία καί νά ὑψωθῇ ἀπειλητικὴ ἡ γροθιά τῆς σκλαβιάς, πού ἐξουθενῶνει σώματα καί ψυχές.

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Μιλοῦν γιά πολιτισμό καί γιά πρόοδο. Καί οἱ κοινωνίες τους ὑποφέρουν ἀπὸ ἀδίστακτους δολοφόνους,

ἐκβιαστές, ἀναρχικούς, ἐξτρεμιστές. Φόβος καί τρόμος τοὺς ἔχει καταλάβει ἀπὸ τίς ἀεροπειρατεῖες, τίς ἀπαγωγές, τίς δολοφονίες, τίς ἐκρήξεις, τίς ἀπειλές. Κατήντησε ἡ ζωὴ στίς μεγαλοπόλεις ἕνα μαρτύριο πού ἡ ἀνασφάλεια τό ἐπιτείνει καί δημιουργεῖ ἀδιέξοδο. Ποῦ εἶναι τώρα ὁ πολιτισμὸς τῶν εὐρωπαίων; Ἐπεσαν χαμηλά, γεύθηκαν τὴ βία, δοκιμάζουν κάθε μέρα τὴν ἀναρχία. Καί ἡ κατάστασις ἐπιδεινώνεται, λές καί οἱ δυνάμεις τῆς ἀνωμαλίας βάλθηκαν νά ἐκριζώσουν καί νά ἀφανίσουν τίς ἀνθρώπινες κοινωνίες. Σκέψου κατάντημα, ἡ Ἰταλικὴ μαφία ἀνέλαβε νά ξεδιαλύνῃ τὴν ὑπόθεσι τῆς ἀπαγωγῆς ἑνός πολιτικοῦ, μπροστά στήν ἀδυναμία τοῦ Κράτους νά ἀνακάλυψη τοὺς ἐνόχους.

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Κυττάξτε τους. Μιλοῦν γιά εἰλικρίνεια καί τιμιότητα καί ζητοῦν ἀπὸ τά παιδιά τους συμμόρφωσι σ' αὐτές. Ἀρέσκονται στά λόγια καί στίς θεωρίες. Εἰς τὴν πράξιν ὅμως ἐφαρμόζουν τὴν ψευτιά καί τὴν ὑποκρισία. Δύσκολη ἔγινε ἡ ζωὴ τους. Δέν ἐμπιστεύεται ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Οἱ κοινωνίες ἔγιναν ζοῦγκλες καί Σαχάρες. Φυλάγεται ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο. Μαρτύριο κατήντησε ἡ κοινωνικὴ συμβίωσι, πού ἐπιτείνεται μέ τίς συμβατικότητες καί τίς ψευτοευγένειες πού δείχνουν πνευματικὴ φτώχεια καί τίποτε ἄλλο.

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Κυττάξτε τους. Ἐμαθαν πολλά καί τώρα μέ ἀρνοῦνται. Ἐγινε τῆς μόδας ἡ ἀθεΐα. Θεωροῦν πῶς τοὺς δίδει ἀξία, πῶς γίνονται προσωπικότητες. Καί πιπιλίζουν στά στόματά τους παληές ξεπερασμένες ἀνθρώπινες θεωρίες τῆς ἀποστασίας, νομίζοντας πῶς προσβάλλουν ἐμέ. Καί δέν κατανοοῦν, ὅτι, ἀντιθέτως, ἐγὼ τοὺς ἠθέλησα ὑψηλά, κοντά μου, κι αὐτοὶ προτιμοῦν τὴν πεζότητα, τά χαμηλά.

Ἴδε οἱ ἄνθρωποι. Ὡ, τοὺς λυπᾶμαι. Ἐφθασαν σέ ἀδιέξοδο. Δέν ξέρουν πῶς νά σωθοῦν. Ἀπ' ἐδῶ ἡ μόλυνσις τοῦ περιβάλλο-

ντος, απειλεί νά εξαλείψει τή ζωή από τόν πλανήτη. Άπ' εκεί ή μηχανοποίησι τής ζωής καί ή μαζοποίησι του ανθρώπου θυσιάζει στον Μολώχ του κέρδους τήν άξία του ανθρώπινου προσώπου. Πιό πέρα ή προσβολή τής ήθικης τάξεως, μέ τίς κάθε λογής άσχήμιες, μέ τήν έξαρσι του έγκλήματος, μέ τό σώριασμα κατά γής τής άρετής, έχουν καταντήσει τή ζωή μία δοκιμασία. Κι έπειτα ή ιδεολογική σύγχυσι πού χαρακτηρίζει τήν έποχή αυτή, τά ποικίλα άντιπνευματικά ρεύματα πού μαστίζουν τούς νέους καί τούς ώριμους, όλα μαζί χτυπούν κατακέφαλα τόν δύστυχο άνθρωπο, τόν έξουθενώνουν, τόν οδηγούν στον τάφο. Τίποτε δέν φαίνεται ικανό νά τόν σώσει. Ούτε ή φιλοσοφία, ούτε ή έπιστήμη, ούτε τό χρήμα, ούτε οί άνέσεις, ούτε ή τεχνολογία. Όλα δοκιμάσθηκαν καί άπεδείχθησαν άνίκανα καθεαυτά νά δώσουν λύσι στά ύπαρξιακά προβλήματα των ανθρώπων καί νά ύποδείξουν διεξόδους ζωής καί σωτηρίας.

* * *

Άγαπητοί μου αναγνώσται. Τοῦτα τά λόγια τά έβαλε ο Έσταυρωμένος Χριστός στό στόμα μου, θέλοντας νά μās καλέση όλους μας σέ στοχασμό καί συλλόγισι. Άλήθεια έχουμε άραγε σκεφθή όσο πρέπει πού μās ώδήγησε μέχρι σήμερα ο τρόπος τής ζωής μας; Έχουμε σκεφθή ποιά θέσι δώσαμε μέσα μας στον Κύριο; Έχουμε αναλογισθ ή αν τόν έχουμε αναγνωρίσει προσωπικό μας Λυτρωτή καί Σωτήρα; Ο δρόμος τής ζωής μας –τό βλέπουμε ήδη– είναι σπαρμένος μέ άγωνίες, μέ άνικανοποίητες έφέσεις, μέ τό κενό. Άπ' τό ένα μέρος αυτό. Καί από τό άλλο μέρος ο πελώριος Σταυρός του Χριστού, σύμ-

βολο τής αιώνιας άγάπης Του για μās καί όργανο τής σωτηρίας μας. Μακρυά από τόν Σταυρό βλέπετε πώς καταντήσαμε. Άπελπισμένοι, προδομένοι, έλεεινοί. Άς πλησιάσουμε μέ θάρρος καί τόλμη τόν Έσταυρωμένο, πού σήμερα κρεμάται επί του ξύλου καί ύψώνεται στους ναούς. Άς τόν άτενίσουμε μέ κατανυκτικό στοχασμό καί μέ συναισθημα. Άς αφήσουμε νά του μιλήσει περισσότερο ή

καρδιά μας παρά τό στόμα μας. Έκείνος δέχεται κάθε τί πού θά του έκμυστηρευθούμε. Η άγάπη του δέν έχει όρια. Κοντά του θά βρούμε ό,τι μακριά του έχουμε χάσει. Τήν άξία μας, τήν ειρήνη μας, τήν έλευθερία μας. Ό,τι ποθεί ή ουρανόπλαστη ψυχή μας. Είναι καιρός πιά νά σταματήσουμε τήν ξεφρενη πορεία τής άρνήσεως. Όλοι μας, νέοι καί μεγάλοι, άρχοντες καί άρχόμενοι είναι καιρός νά γυρίσουμε προς τά πίσω, νά πλησιάσουμε τόν Έσταυρωμένο Λυτρωτή μας. Τά χέρια του είναι ανοικτά επάνω στον Σταυρό για νά μās δεχθούν. Άρκει έμεις νά κάμουμε τό αποφασιστικό βήμα. Τί λέτε, φίλοι μου αναγνώσται, θά άρνηθούμε στον Κύριο μας αυτό τό βήμα; Θά προδώσουμε τήν άγάπη του; Θά μείνουμε μακριά του αυτοκαταδικαζόμενοι; Άς απαντήσουμε μέ θάρρος καί μέ γενναιότητα: Κύριε, προς τίνα άλλον άπελευσόμεθα; Σύ είσαι ο Λυτρωτής καί Σωτήρας μας. Σέ εύγνωμονούμε καί σέ αγαπούμε. Σέ αναγνωρίζουμε άρχηγό μας. Έλθέ καί μείνε μαζί μας. Καί ώδήγησέ μας στην άλήθεια καί στό φώς. Σου τό ζητούν τά παιδιά σου μετανοημένα καί ειλικρινά. Κύριε κοντά Σου ζητούμε τό πάν, γιατί έσύ είσαι για μās ή Άρχή καί τό Τέλος, τό Α καί τό Ω, ή όδός καί ή άλήθεια καί ή ζωή.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΛΑΙΟΥ ἢ ΕΥΧΕΛΑΙΟΥ

π. Παντελεήμων Κρούσκος,
Ἐφημέριος Ι. Μ. Ν Σωτήρος Χριστοῦ Καλύμνου

Τά θεία Μυστήρια εἶναι Τελετές τῆς Ἐκκλησίας πού συστάθηκαν καί παραδόθηκαν στούς ἀποστόλους καί δι' αὐτῶν στήν Ἐκκλησία ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό. Σκοπός τῶν ἱερῶν μυστηρίων εἶναι ἡ μετάδοση τῆς ἀόρατης ἀγιαστικῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος στά ὀρθόδοξα μέλη τῆς Ἐκκλησίας διά σημείων αἰσθητῶν καί ὕλικῶν, ὅπως τό νερό, τό νάμα, τό λάδι κ.ἄ. Καίτοι τά μυστήρια του Θεοῦ γιά τόν ἀγιασμό καί σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ἐπαναφορά του στήν βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι ἄπειρα, ὥστόσο γιά ποιμαντικούς λόγους ἀλλά κυρίως διά τό ἀπαραίτητο αὐτῶν γιά τήν σωτηρία ὄλων μας, ξεχωρίζουμε ἐπτά μεγάλα μυστήρια: Βάπτισμα, χρίσμα, εὐχαριστία, μετάνοια-ἐξομολόγηση, εὐχέλαιο, ἱεροσύνη, γάμος. Ἄν καί πολλοί τῶν θεολόγων καί πατέρων διακρίνουν τά μυστήρια σέ ὑποχρεωτικά (Βάπτισμα, χρίσμα, εὐχαριστία, μετάνοια-ἐξομολόγηση) καί προαιρετικά (εὐχέλαιο, ἱεροσύνη, γάμος), ὥστόσο ὅλοι οἱ πιστοί μετέχουμε τῶν μυστηρίων κατά τρόπον πνευματικό καί μυστηριακό, ἀφοῦ ὅλοι μας λ.χ. μετέχουμε τῆς γενικῆς ἱεροσύνης (πού ξεχωρίζει ἀπό τήν ἱεροσύνη τῶν πρεσβυτέρων) ἢ ἔχουμε μυστικό Νυμφίο τῆς ψυχῆς μας τόν Χριστό (πνευματικός γάμος). Ἐξάλλου εἶναι ἀδιανόητο γιά τόν εὐσεβῆ ὀρθόδοξο χριστιανό, ὅταν ἀσθενεῖ νά μήν καταφεύγει μέ πίστη καί ἐμπιστοσύνη στό ἱαματικό μυστήριο τοῦ ἱεροῦ Εὐχελαίου.

Ἔτσι τά Μυστήρια μεταδίδουν τή μία Θεία Χάρι, τό καθένα μέ εἰδική τελετή καί εἶναι ἀναγκαῖα γιά τή σωτηρία μας. Κανονικά εἶναι τά μυστήρια πού τελοῦνται ἀπό χειροτονημένο ὀρθόδοξο ἱερέα σέ ὀρθοδόξους πιστούς καί στά ὁποῖα τηρεῖται ἀκριβῶς ὅλη ἡ ἱερολογία (τά λόγια καί τά αἰσθητά σημεία) τοῦ μυστηρίου. Ἐνῶ τά ψευδομυστήρια πού τελοῦνται ἀπό σχισματικούς (π.χ. παλαιομερολογίτες), αἰρετικούς ἢ καθηρημένους ἀπό τήν Ἐκκλησία ἱερεῖς, θεωροῦνται ἄκυρα. Ἐπίσης ὅλα τά μυστήρια δίδονται «εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»,

ἀλλά τό ἕνα δέν καταργεῖ τό ἄλλο. Π.χ. καί ἡ θεία εὐχαριστία καί ἡ ἐξομολόγηση καί τό εὐχέλαιο μᾶς δίδουν τήν ἄφεση ἀλλά, ἄλλη ἡ λειτουργία τοῦ ἑνός καί ἄλλη τοῦ ἄλλου καί ὅλα εἶναι ἀπαραίτητα καί χρηστικά μέ τόν δικό του ἰδιαίτερο μυστικό (πνευματικό καί αἰσθητό) τρόπο τό καθένα.

Τό μυστήριο τοῦ Ἱεροῦ Εὐχελαίου, πού θά μᾶς ἀπασχολήσει τίς κατανοητικές ἡμέρες τῆς μεγάλης ἐβδομάδας, εἶναι μυστήριο παραδιδόμενο ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριο εἰς ἴαση ψυχῶν καί σωμάτων καί ἀφέση ἁμαρτιῶν. Ἡ σύσταση τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Μυστηρίου στηρίζεται στήν ἐξουσία πού ἔδωσε ὁ Χριστός στούς Μαθητές Του, «...ὥστε (μ' αὐτήν τήν ἐξουσία) θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καί πᾶσαν μαλακίαν» (Ματθ. ι' , Ι) καί οἱ Ἀπόστολοι πιστοί ἐκτελεστές τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἐπέστρεφαν ἀπό τίς περιοδεῖες τους καί μέ ἐνθουσιασμό ὁμολογοῦσαν: «Κύριε καί τά δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου» (Λουκ. ι' , Ι7). Γι' αὐτό καί ὁ Εὐαγγελιστής Μάρκος ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἀπόστολοι «...ἤλειφον ἐλαίῳ πολλούς ἄρρώστους καί ἐθεράπευσον» (Μάρκ. στ' , Ι3).

Αὐτή ἡ θεραπευτική τακτική τηρήθηκε καί μετά τήν Πεντηκοστή ἀπό τοὺς Ἀποστόλους καί τοὺς διαδόχους τους καί εἶναι προνόμιο πού χορηγήθηκε ἀπό τόν Χριστό στήν Ἐκκλησία Του. Αὐτό τό προνόμιο καθιερώνει πρακτικά ἀργότερα (μεταξύ 55-60 μ.Χ.) ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, ὁ Ἀδελφόςθεος, στήν ἐπιστολή του λέγοντας χαρακτηριστικά: «Ἐάν κάποιος εἶναι ἄρρωστος, νά προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας νά προσευχηθοῦν γι' αὐτόν καί νά τόν ἀλείψουν μέ λάδι, ἐπικαλούμενοι τό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Καί ἡ προσευχή πού γίνεται μέ πίστη θά σώσει τόν ἄρρωστο» (Ἰακ. ε' , Ι3-Ι5).

Καίτοι πολλοί ὑποστηρίζουν πῶς τό εὐχέλαιο τελεῖται ἀπό δύο πρεσβυτέρους κατά τό παράδειγμα τῶν ἀποστόλων ἢ ἀπό ἐπτά πρεσβυτέρους κατά τόν ἀριθμό τῶν εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων τῆς τελετῆς τοῦ μυστηρίου, τό μυστήριο οἰκονομικῶς

καί συνηθέστερα τελείται καί ἀπό ἕναν κανονικό ἱερέα καί δὴ τὸν ἐφημέριο τῆς ἐνορίας μας, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πνευματικός μας ἱατρός καί πατέρας. Καλὸν εἶναι νὰ προσκαλοῦνται περισσότεροι ἱερεῖς (τουλάχιστον ἕνας ἀκόμα) διότι ἡ προσευχή εἶναι ἰσχυροτέρα καί δίδεται ξεχωριστὴ ἐπισημότητα στὴν τελετή. Ὡστόσο στὴν ὀρθόδοξη παράδοση τίποτα δὲν εἶναι ἀσφυκτικά σχολαστικό καί περιοριστικό, ἡ δὲ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος εἶναι ἀπεριόριστη καί δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἱερέων, σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ κάτι τί τὸ μαγικό. Οἱ μόνες πνευματικές προϋποθέσεις εἶναι ἡ κανονικότητα τοῦ ἱερέως καί ἡ πίστη τοῦ ἀσθενοῦς, πού εἶναι καί ἀπαραίτητη γιὰ τὴν σωτηρία του.

Ὁ ἱερεὺς προσκαλεῖται νὰ τελήσει εὐχέλαιο σὺς ἐξῆς περιπτώσεις:

Α) Σέ ἀσθενὴ σωματικά ἢ ψυχικά ὀρθόδοξο χριστιανό. Ἡ ἐπίκληση τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἐπάληψη τοῦ ἀσθενοῦς μέ τὸ ἁγιασμένο ἔλαιον καί ἡ πίστη τοῦ ἀσθενοῦς στὴν πρόνοια καί φροντίδα τοῦ Θεοῦ, ὅπως καί οἱ προσευχές τῶν παρισταμένων πιστῶν εἶναι δυνατές καί ἰσχυρές ὥστε νὰ ἐπιφέρουν τὴν ἴαση καί τὴν ἀνακούφιση στὸν πάσχοντα, πάντα κατὰ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς του καί ὅταν καί ἂν οἰκονομήσει οὕτως ὁ Θεός. Διότι καί αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ἀσθένεια, ἂν καί εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἁμαρτίας καί τῆς πεσμένης ἀνθρώπινης φύσης μας, μπορεῖ νὰ εἶναι κατὰ παραχώρηση καί φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, πρόνομο καί δοκιμασία τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν πνευματικὴ τελείωσή του καί ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του.

Β) Σέ ὀρθόδοξους χριστιανούς μέ γνήσια μετάνοια, πού ἐξομολογήθηκαν πρόσφατα καί πρόκειται νὰ κοινωνήσουν τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ὅπως προείπαμε ὅλα τὰ μυστήρια εἶναι εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Τὸ εὐχέλαιο μετὰ ἀπὸ ἐξομολόγηση δὲν καταργεῖ τὴν δύναμη καί ἰσχύ τῆς μετανοίας-ἐξομολογήσεως, οὔτε ἀντικαθιστᾶ τὴν ἐξομολόγηση. Ἀντίθετα μάλιστα τὸ ἕνα μυστήριο

συμπληρῶνει μυστικά τὸ ἄλλο. Ἐξῆλλου, τὸ ἱερόν εὐχέλαιον ὅπως καί ἡ θεία κοινωνία ἐξαλείφουν μικρὰ ἢ μεγάλα ἁμαρτήματα πού κάναμε ἐν ἀγνοία μας καί ἔτσι δὲν τὰ γνωρίζουμε ὥστε νὰ μετανοήσουμε γιὰ ἐκεῖνα καί νὰ τὰ ἐξομολογηθοῦμε. Αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς μποροῦμε συνειδητὰ νὰ παραλείψουμε νὰ ἐξαγορευτοῦμε κάποιες ἁμαρτίες μας στὸν πνευματικό, γιὰ διαφόρους λόγους μέ τὸ σκεπτικό πὼς αὐτές θὰ καλυφθοῦν διὰ τοῦ εὐχελαίου ἢ διὰ τῆς θείας κοινωνίας. Αὐτὸς ὁ τρόπος σκέψης ἀποτελεῖ ἔμπαιγμὸ τῶν μυστηρίων καί τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ἀλλὰ καί οἰκτρὸ ξεγέλασμα τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ἐπίσης, τὸ εὐχέλαιο εἶναι διάφορο μυστήριο μέ τὸ ἅγιον Χρίσμα διὰ τοῦ μύρου, πού τελείται ἀμέσως μετὰ τὴν βάπτισή μας ἐφ' ἅπαξ καί δὲν πρέπει νὰ τρέφουμε καί νὰ συντηροῦμε τέτοιες παρανοήσεις.

Εἶναι λοιπὸν φανερό πὼς τὸ Ἱερό Εὐχέλαιο δὲν γίνεται «γιὰ τὸ καλὸ τοῦ σπιτιοῦ ἢ γιὰ νὰ μᾶς πᾶνε καλά οἱ δουλειές», οὔτε «γιὰ νὰ σπάσει ἡ γρουσουζιά» καί «γιὰ νὰ ἀποφύγουμε τὴν βασκανία». Πολλῶ δέ μᾶλλον τὸ εὐχέλαιον δὲν γίνεται ἐπειδὴ ἀκριβῶς «τὸ τέλεσε καί ἡ γειτόνισσα» ἢ γιὰ νὰ προσκαλέ-

σομε κάποιους φίλους καί γνωστούς πρὸς συνουσία καί νὰ ἐπιδείξουμε τὴν ψευτικὴ εὐσέβεια καί εὐλάβειά μας. Τὸ εὐχέλαιο δὲν εἶναι «τελετὴ τοῦ σαλονιοῦ», οὔτε «μαγικὴ διαδικασία», ἀλλὰ καί ἡ ἐπιλογή συγκεκριμένων ἱερέων, πού φαίνεται ὅτι ἔχουν περισσότερη πνευματικότητα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, πρὸς τέλεσιν εὐχελαίου, εἶναι καί προσωποληψία καί βαρὺ ἁμάρτημα διότι τοιοτοτρόπως ὑβρίζουμε καί ἀμφισβητοῦμε τὸ μέγα καί ὑψηλὸ ὑπόργημα τῆς ἱεροσύνης, γενόμενοι εὐκολοκριτές καί δικαστές τῶν ἄλλων καί μάλιστα τῶν ἁγίων του Θεοῦ ἱερουργῶν. Ἡ ἀξία ἢ ἡ ἀναξιοτητα ὀρισμένων ἱερέων δὲν εἶναι ὑπόθεση δικῆς μας, οὔτε μειώνει στὸ ἐλάχιστο τὴν προσευχητικὴ τους ἱερατικὴ μεσιτεία, ἀλλὰ οὔτε καί αὐτὴ τὴν χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ἄπαγε τῆς βλασφημίας!

Καλὸ εἶναι πρὶν ἀπὸ τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ εὐχελαίου νὰ προετοιμαστοῦμε, ὅπως ἀκριβῶς

κάνουμε και για τό μυστήριο τῆς Θείας κοινωνίας. Νά νηστέψουμε, νά προσευχηθούμε, νά δώσουμε ἐλεημοσύνη ἀκόμα, ὥστε νά μᾶς ἐλεήσει καί ἐμᾶς ὁ Θεός μέ τήν χάρη Του, ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα τῆς ἐπίκλησης τοῦ ὀνόματός Του καί τῆς χρίσης μας μέ τό ἔλαιο. Νά ταπεινωθούμε καί νά δεῖξουμε ἐπίσης τήν μετάνοιά μας ἐνώπιον τοῦ Ἐλεήμονα Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ πηγή τῶν ἰάσεων καί ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου καί νά ἀποδεχτοῦμε τό ἅγιο θέλημά Του, ὅποιο καί ἄν εἶναι αὐτό μέ βρεφική ἐμπιστοσύνη, ὅπως ἀρμόζει σέ παιδιά ἐνώπιον τοῦ Πατέρα τους.

Τέλος, τό μυστήριον τοῦ ἁγίου Ἐλαίου τελεῖται σέ πολλούς ναούς σποραδικά πρός διακονία καί ἐξυπηρέτηση τῶν ἀσθενῶν καί ἐξομολογουμένων. Σύμφωνα μέ ἀρχαία λειτουργική παράδοση πού ἰσχύει ὡς σήμερα, τό εὐχέλαιον τελεῖται στούς ναούς τό ἑσπέρας τῆς Μεγάλης Τετάρτης γιά τούς ἐξῆς δύο λόγους:

Α) Συμβολίζει τήν θυσία τοῦ Σταυροῦ ἀλλά καί τελεῖται μυστικῶς τό ἴδιο τό ἐπαναλαμβανόμενο καί αὐτό μυστήριο τοῦ Σταυροῦ, τό ὁποῖο θυμόμαστε καί ἐορτάζουμε τίς σωτήριες καί φρικώδεις ἡμέρες τῆς μεγάλης ἐβδομάδας. Ὁ Χριστός μέ τό πανάγιο αἷμα Του μᾶς ἔδωσε Ζωή καί ἄφεση ἁμαρτιῶν, συμφιλιώνοντάς μας μέ τόν παράδεισο, καταργώντας τήν ἐξουσία τοῦ θανάτου πάνω μας καί ἀνακαινίζοντας τήν ἀμαυρωμένη ἀπό τήν ἁμαρτία φύση μας.

Β) Γιά τήν προετοιμασία καί τελείωση πολλῶν χριστιανῶν πού κατά τίς ἡμέρες τοῦ Πάσχα καί ἰδιαίτερα τήν ἐπομένη τοῦ μυστηρίου, Μεγάλη Πέμπτη, προσέρχονται ἀθρόον καί ἐξομολογημένοι στήν μετάληψη τῶν Ἀχράντων μυστηρίων, ἥτοι τῆς Θείας Κοινωνίας.

Πρακτικά θέματα:

Γιά τό μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου θά χρεια-
στοῦμε:

1. Ἐνα καντήλι, γεμάτο κατά 3/4 μέ λάδι καλό

(ἐλαιόλαδο) καί μέ 1/4 νάμα. Καίτοι, τό λάδι εἶναι πού θά μετατραπῆ σέ εὐχέλαιο καί ὄχι τό νάμα, ἡ ὑπαρξη τοῦ οἴνου μᾶς θυμίζει τήν παραβολή τοῦ καλοῦ σαμαρείτου, κατά τήν ὁποία ὁ σαμαρείτης ἐκεῖνος ἄλειψε τόν «περιπεσόντα εἰς τούς ληστές» μέ ἔλαιον καί οἶνον. Τό λάδι συμβολίζει τήν μετάνοια καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἀλλά καί τήν θυσία καί τό κρασί μᾶς θυμίζει τό πανάγιο αἷμα Του, ἀλλά καί τήν πληρότητα τῆς ψυχῆς τοῦ Χριστιανοῦ, ὅπως καί τήν μεσότητα τῆς κατά Χριστόν καί ἐν Χριστῷ ζωῆς, μέσα σέ ἓνα κόσμον ὕδαρό καί ἄχαρο.

2. Μία εἰκόνα, κατά προτίμηση τοῦ Χριστοῦ.

3. Ἐπτά κεριά στερεωμένα σέ σιτάρι ἢ ἀλεύρι.

4. Θυμίαμα.

5. Βαμβάκι ἢ μπατονέτες γιά τήν χρίση, τά ὁποῖα μετά φυλάτουμε στό εἰκονοστάσιο, γιά νά τά ἐπαναχρησιμοποιήσουμε μέ φόβο Θεοῦ καί διάκριση. Ὅμοιως καί τό περισκεῦμα τοῦ εὐχελαίου τό ὁποῖο ὅμως τινές, ἀφήνουν νά κατακαεῖ στό καντήλι.

Τά κεριά, τό ἀλεύρι-σιτάρι καί τό κρασί δέν ἀποτελοῦν αἰσθητά σημεῖα τοῦ μυστηρίου, οὔτε εἶναι «μαγικά ἀντικείμενα». Ἀπλῶς, βοηθοῦν στήν τέλεση τοῦ μυστηρίου.

Ἔχουν δηλαδή ἀσήμαντη καί πρακτική σημασία καί δέν εἶναι πάντα ἀπαραίτητα.

Καλόν εἶναι ἐπίσης πρὶν ἀπό τό εὐχέλαιο νά ἐρχόμαστε σέ συνενόηση μέ τόν ἱερέα πού θά τό τελέσει, γιατί ἐκεῖνος θά ἀποφασίσει τελικά ἄν τό εὐχέλαιο χρειάζεται ἢ ὄχι. Ὅπως δέν κάνουν ὅλα τά φάρμακα γιά ὅλες τίς ἀσθένειες καί γιά ὅλους τους ἀσθενεῖς, ἀλλά μάλιστα ἄλλα εἶναι ὠφέλιμα καί ἄλλα ὄχι κατά τήν κρίση τοῦ ἱατροῦ, ἔτσι συμβαίνει καί μέ τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας: πότε συντελοῦν πραγματικά στήν σωτηρία μας ὅταν ἰσχύουν οἱ κατάλληλες πνευματικές προϋποθέσεις, ἐνῶ ἄλλες φορές (ὅταν εἴμαστε ἀπροετοιμαστοί καί ἀνάξιοι) ἡ ἀδιάκριτη καί δίχως συναίσθηση καί πίστη τέλεση καί μετοχή μας, μᾶς ἐπιβαρύνουν μέ φορτικές καί ὑψηλές ἁμαρτίες.

ΟΙ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Μιά από τις πιο δημοφιλείς, αν όχι η δημοφιλέστερη, αν μου επιτρέπεται να χρησιμοποιήσω αυτή την έκφραση, ιερές ακολουθίες της Ὁρθοδοξίας είναι η ακολουθία του Ἀκαθίστου Ὑμνου ἢ ἀλλιῶς «οἱ Χαιρετισμοί», ὅπως τήν ξέρει καί τήν ὀνομάζει προσδιοριστικά ὁ Ἑλληνικός λαός.

Ὁ πληθυντικός τοῦ ὄρου προέρχεται ἀπό τό ὅτι ἡ ακολουθία πού ἐπαναλαμβάνεται πανομοιότυπα πέντε φορές, κάθε Παρασκευή, στήν περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, κυρίως ὁμως ἐπειδή κατά τή λειτουργική ψαλμώδησή της ἀκούγεται πολλές φορές ἡ λέξη χαῖρε· λέξη πού ἀπευθύνεται ἀπό τούς ἱερεῖς καί τούς ψάλτες (τό λαό), πρός τήν Ὑπέρμαχο Θεοτόκο. Καί δέν εἶναι τυχαία αὐτή ἡ ἔκφραση, αὐτός ὁ χαιρετισμός πρός τή Μητέρα τοῦ Θεοῦ, τήν Παναγία. Δέν εἶναι τυχαῖο ἐπίσης καί τό ὅτι ἡ ακολουθία τῶν χαιρετισμῶν εἶναι τόσο βαθειά ἐντυπωμένη στους Ὁρθόδοξους Ἕλληνες, ὥστε νά χαρακτηρίζει συνειδησιακά, ἴσως καί περισσότερο ἀπό τίς θαυμάσιες Κυριακές ἀκολουθίες (Ὁρθοδοξίας, Σταυροπροσκύνησης κ.ἄ.), τήν ἐκκλησιαστική αὐτή περίοδο.

Μπορεῖ σ' αὐτό νά συντελεῖ τό ὅτι οἱ χαιρετισμοί συνυφαίνονται καί μέ τόν ἐρχομό τῆς ἀνοιξῆς, τῆς ἐποχῆς, δηλαδή, πού μέ τήν ἀναγέννηση τῆς φύσης σηματοδοτεῖται καί ἡ δυνατότητα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, μετά ἀπό τό ἄγγελμα τοῦ Ἀγγέλου πρός τή Θεοτόκο «Χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαρία ὁ Κύριος μετά σου...». Μπορεῖ νά εἶναι ἡ ὠραιότητα τῶν ὕμνων τοῦ Κανόνα «Ἀνοιξω τό στόμα μου...» εἴτε ἡ ἀνυπέβλητη σέ φαντασία ποιητική ἀριότητα τοῦ ἰδίου τοῦ Κοντακίου τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου «Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τό Χαῖρε...» πού ἐκφωνεῖ ὁ ἱερέας μπροστά στήν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου· μπορεῖ καί ἄλλα πολλά. Ὅμως τό ξεχωριστό καί καθοριστικό γεγονός πού συνετέλεσε, ὥστε ἡ ακολουθία αὐτή νά χαραχθεῖ

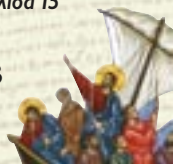
τόσο βαθειά στήν ἑλληνική χριστιανική συνείδηση, εἶναι τό ὅτι μᾶς πηγαίνει πίσω πολλούς αἰῶνες, σέ ἐποχές ἔνδοξες ἀλλά καί πολύ δύσκολες καί σέ γεγονότα πού σφράγισαν μέ τήν ἔκβασή τους τήν πορεία τῆς Χριστιανικῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Τῆς Αὐτοκρατορίας, πού ὅσο καί ἐάν δέν θέλουν νά τό παραδεχθοῦν πολλοί – φίλοι καί ἐχθροί, ξένοι καί ἡμεδαποί –, ὑπῆρξε γενικότερα ὁ συνδετικός κρίκος μεταξύ τοῦ ἀρχαίου κόσμου καί τοῦ σημερινοῦ. Καί πιά εἰδικά, ἡ συνέχεια τῆς ἀρχαίας πορείας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στή συνείδηση, τά γράμματα, τήν τέχνη καί τόν πολιτισμό.

Δέν εἶναι βέβαια γνωστό στους πολλούς ὅτι τό ποίημα τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου πρός τή Θεοτόκο, ἴσως εἶχε γραφτεῖ πολύ πρῖν, ἤ καί γιά συγκυρίες ἄλλες ἐκτός ἀπό τή γνωστή πού θά ἀναφερθῶ πῶς κάτω, ἤ ἀκόμα ποῖος τόν ἔγραψε, ἀφοῦ καί σήμερα δέν ἔχουν καταλήξει οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες-ἐρευνητές. Ἄν εἶναι δηλαδή ὁ Ρωμανός ὁ Μελωδός ἢ οἱ Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως Γερμανός Α΄, Σέργιος, Φώτιος ἢ ὁ Γεώργιος Νκομηδεῖας, ὁ Γεώργιος Πισίδης, ὁ Μοναχός Κοσμάς ὁ Μελωδός κ.λπ., μέγιστοι λόγοι ποιητές, πού ἔζησαν μεταξύ τῶν Ζ΄ καί Θ΄ αἰώνων κ.ἄ. Ἐκεῖνο πού γνωρίζει ὁ πολὺς κόσμος εἶναι ὅτι ἡ ακολουθία αὐτή εἶναι ἀφιερωμένη στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο καί ψάλθηκε γιά πρώτη φορά τό 626, νύχτα τῆς 7ης πρός 8η Αὐγούστου στήν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν ὡς εὐχαριστία γιά τή βοήθειά της στή σωτηρία τῆς Πόλης ἀπό τούς Ἀβάρους.

Πρῖν ἀπό ἐνάμισιο χρόνο βρέθηκε στήν Κωνσταντινούπολη καί στήν Παναγία τῶν Βλαχερνῶν. Εἶναι μία μικρή, πολύ μικρή ἐκκλησία, δίπλα, σύριζα θά ἔλεγα, στά παραθαλάσσια χαμηλά τείχη τοῦ Κερατίου κόλπου.

Ἀπόρησα γιά τό πῶς κατάφεραν οἱ Βυζαντινοί νά ἀποκρούσουν τόν ἐχθρό στό σημεῖο αὐτό, τό τόσο εὐάλωτο (αὐτός

Συνέχεια στή σελίδα 15

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπαλαίας κ. Παῖσιος
κατὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Ἑβδομάδα καὶ τὸ Ἅγιον Πάσχα 2010,
θά ἀκολουθήσῃ τὸ κάτωθι πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν:

Κυριακὴ τῶν Βαΐων: ὥρα 07:30 π.μ.- 10.30 π.μ., Ὅρθρος – Θ. Λειτουργία στὸν Ἱ. Ναὸ Σωτῆρος Χριστοῦ Λέρου.

Ὁρα 07:30 μ.μ., Ἀκολουθία Νυμφίου στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ Λέρου.

Μεγάλη Δευτέρα: ὥρα 07:30 π.μ., Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Ν. Σωτῆρος Χριστοῦ Λέρου.

Ὁρα 07:30 μ.μ., Ἀκολουθία Νυμφίου στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίων Τεσσαράκοντα Ἀλίντων Λέρου.

Μεγάλη Τρίτη: ὥρα 07:30 π.μ., Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Ναὸ Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου.

Ὁρα 07:30 μ.μ., Ἀκολουθία Νυμφίου στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίας Μαρίνης Λέρου.

Μεγάλη Τετάρτη: ὥρα 07:30 π.μ., χοροστασία στὴν Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Φανουρίου Λέρου.

Ὁρα 04:00 μ.μ., Εὐχέλαιο στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Λακκίου Λέρου συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Ἱερῶν τῆς Νήσου καὶ ὥρα 05:30 μ.μ. – 8.30 μ.μ. Προηγιασμένη – Θ. Λειτουργία.

Μεγάλη Πέμπτη: ὥρα 07:30 π.μ., Θ. Λειτουργία στὸν Ἱ. Ναὸ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Καλύμνου.

Ὁρα 07:30 μ.μ., Ἀκολουθία Παθῶν στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Πόθειας Καλύμνου.

Μεγάλη Παρασκευὴ: ὥρα 08:00 π.μ. -12.00, Ἀκολουθία Μεγάλων Ὁρῶν - Ἑσπερινός – Ἀποκαθήλωση στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναὸ Κεχαριτωμένης Χώρας Καλύμνου. Ἀποκαθήλωση στὸν Ἅγιο Μάμα, ὥρα 1.30 μ.μ. καὶ Δέηση στὴν Ἱ. Μονὴ Εὐαγγελισμοῦ Ἄργους, ὥρα 5.30 μ.μ.

Ὁρα 07:30 μ.μ., Ἐπιτάφιος Θρήνος στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ Σωτῆρος Χριστοῦ Καλύμνου.

Ὁρα 09:45 μ.μ., Ἐξοδος Ἱεροῦ Ἐπιταφίου Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ὁρα 10:00 μ.μ., Συνάντησις Ἱερῶν Ἐπιταφίων τῶν Ἐνοριῶν στὸν προκαθορισμένο χῶρο.

Μέγα Σάββατο: ὥρα 07:30 π.μ., Θ. Λειτουργία στὸν Ἱ. Ν. Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Καλύμνου.

Ἁγία Νύκτα τοῦ Πάσχα: Ὑποδοχὴ Ἁγίου Φωτός στό Λακκί Λέρου, ὥρα 22:30.

Ὁρα 23:00, Ἀκολουθία Ἀναστάσεως στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Λακκίου Λέρου. Ἀνάσταση, ὥρα 24.00. Θεία Λειτουργία, 1 π.μ. -2 π.μ.

Κυριακὴ τοῦ Πάσχα: ὥρα 10:00 π.μ., ὁ Ἑσπερινός τῆς Ἀγάπης στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ Λέρου, βάσει τοῦ σχετικοῦ προγράμματος τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Δήμου Λερίων. Ἀπόγευμα Κυριακῆς Πάσχα, Ἑσπερινός τῆς Ἀγάπης στὴν Ἱερά Μονὴ Ἀγγέλων, ὥρα 18.00.

**Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀλικαρνασσοῦ κ. Ἐμμανουήλ
θά ἀκολουθήσῃ τό κάτωθι πρόγραμμα:**

Κυριακή τῶν Βαΐων: ὥρα 07:30 π.μ., Θεία Λειτουργία στόν Ἱ. Καθεδρικό Ναό Παναγίας Κεχαριτωμένης Χώρας Καλύμνου, ἔνθα θά λάβῃ χώρα περί ὥραν 10:30 π.μ. ἡ Δοξολογία διά τήν ἐπέτειον τοῦ Πετροπολέμου.

Ὡρα 7:30 μ.μ., Νυμφίος στόν Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό Σωτήρος Χριστοῦ Καλύμνου.

Μεγάλη Δευτέρα: ὥρα 07:30 μ.μ., Νυμφίος στόν Ἱ. Ναό Ἁγίου Βασιλείου Καλύμνου.

Μεγάλη Τρίτη: ὥρα 07:30 μ.μ., Νυμφίος στόν Ἱ. Ν. Παναγίας Κεχαριτωμένης Χώρας Καλύμνου.

Μεγάλη Τετάρτη: ὥρα 06:00 μ.μ., Εὐχέλαιο στόν Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό Σωτήρος Χριστοῦ Καλύμνου.

Μεγάλη Πέμπτη: ὥρα 07:30 π.μ., Ὁρθρος καί Θεία Λειτουργία στήν Ἱερά Μονή Ἁγίων Πάντων καί ὥρα 7:30 μ.μ. Ἀκολουθία Παθῶν.

Μεγάλη Παρασκευή: ὥρα 08:00 π.μ., Ὡραι – Ἐσπερινός – Ἀποκαθήλωσις στήν Ἱερά Μονή Ἁγίων Πάντων καί ὥρα 07:00 μ.μ. ὁ Ἐπιτάφιος Θρῆνος.

Μέγα Σάββατο: ὥρα 7:30 π.μ. Θεία Λειτουργία στήν Ἱερά Μονή Ἁγίων Πάντων.

Ἁγία Νύκτα τοῦ Πάσχα: Ἀκολουθία Αναστάσεως καί Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Σωτήρος Χριστοῦ Καλύμνου, ὥρα 11 μ.μ. – 2 π.μ.

Κυριακή τοῦ Πάσχα: ὥρα 5 μ.μ., ὁ Ἐσπερινός τῆς Ἀγάπης στόν Ἱερό Ναό Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Καλύμνου.

Ἐκ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως

Συνέχεια ἀπό τή σελίδα 13

ἦταν ἄλλωστε καί ὁ λόγος πού τό ἐπέλεξαν γιά τήν ἐπίθεσή τους οἱ Ἄβαροι). Δύσκολο νά τό ἐκτιμήσει κανεῖς μέ τήν ἀπλή λογική ἢ ἀκόμα μέ τή ψυχρή λογική τοῦ πολέμου καί τῶν ἀριθμῶν. Μόνο θαῦμα! Καί ἦταν πράγματι θαῦμα τό πῶς σώθηκε τότε ἡ Πόλη, τή στιγμή πού αὐτή ἦταν ἐντελῶς ἀπροστάτευτη, ἀφοῦ ὁ στρατός της μέ τόν Αὐτοκράτορα Ἡράκλειο ἔλειπε στά βάρη τῆς Ἀσίας, γιά νά πολεμήσῃ τόν προαιώνιο ἐχθρό, τούς Πέρσες τοῦ Χοσρόη. Θαῦμα ὅπως πίστεψαν ἀκράδαντα οἱ Βυζαντινοί τῆς Παναγίας, προστάτιδας τῆς τοῦ Κωνσταντίνου-πόλης. Αὐτήν πάντα ἐπικαλοῦνταν οἱ Βυζαντινοί καί αὐτή τούς ἔσωσε.

Ἡ παράδοση αὐτό μᾶς μαρτυρεῖ, ὁ Συναξαριστής αὐτοῦ γράφει, ὁ ἑλληνικός λαός αὐτό πιστεύει. Γι' αὐτό τιμᾶ καί ἀγαπᾶ τήν ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου, τούς Χαιρετισμούς, προσέρχεται στίς ἐκκλησιές καί τούς παρακολουθεῖ ὄρθιος, ὅπως τότε οἱ Βυζαντινοί (ἀκάθιστοι) στά τείχη καί στόν ἱερό ναό τῆς σωτηρίας, τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.

Ψάλλθηκε, λοιπόν, γιά πρώτη φορά ὁ εὐχαριστήριος αὐτός εἰδικά γιά τήν περίπτωση αὐτή τότε ἀκριβῶς πρωτοακούστηκε καί ὁ ὑπέροχος ὕμνος «Τῆ Ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τά νικητήρια...» πού ἀντικατέστησε τό μέχρι τότε «κουκουλίον» τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου «Τό προσαχθέν μουσικῶς...» καί ἀποτελέσε ἔκτοτε τόν ἀριστουργηματικό ποιητικό καί μουσικό θούριο ὕμνο τῶν Βυζαντινῶν, πού καί σήμερα ἔξακολουθεῖ νά συγκινεῖ καί συναρπάζει τούς Ἕλληνες καί νά φέρνει στή μνήμη τους, χρόνους ἔνδοξους, ὅταν ἡ ἑλληνική γλῶσσα ἦταν ἡ καθομιλουμένη, ὅταν στό χωρο τοῦ Βυζαντίου, ἐκτός ἀπό τή θρησκευτική πίστη καί εὐλάβεια, κυριαρχοῦσε ἡ ἑλληνική παιδεία καί κουλτούρα, ὅταν ἡ Ἑλλάδα, ἔστω καί ἐάν δέν γράφεται πουθενά, ἦταν μεγάλη ὅσο ποτέ ἄλλοτε.

Κάλυμνος 1-3-2010

Γεώργιος Χατζηθεοδώρου

Ἄρχων Μαῖστωρ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

Παραδοσιακές Λευταρές:

ΛΑΖΑΡΑΚΙΑ ΚΑΛΥΜΝΙΚΑ

ΥΛΙΚΑ

1 ποτήρι ταχίνι

1κιλό άλεύρι

1 ποτήρι χυμό πορτοκάλι

1 φλιτζάνι ζάχαρη

1 φακελάκι μπέικιν πάουντερ

1 κουτ. κανέλα

σταφίδες - καρυδόψιχα - γαρυφαλλόκαρφα

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Ανακατεύουμε τό ταχίνι μέ 1 ποτήρι χλιαρό νερό. Μετά προσθέτουμε τά υπόλοιπα υλικά, έκτός από τίς σταφίδες καί τήν καρυδόψιχα. Άφού φτιάξουμε τή ζύμη, παίρνουμε ένα κομμάτι, τό κάνουμε μακρόστενο καί πλατύ στή μέση, μέ μία λακουβίτσα όπου προσθέτουμε λίγες σταφίδες καί καρυδόψιχα (κοιλιά τοῦ Λαζάρου). Μέ λίγη ζύμη φτιάχνουμε τό σαρίκι (καπέλο) καί τοῦ βάζουμε καί χεράκια πού εἶναι σταυρωμένα. Στή θέση τῶν ματιῶν, βάζουμε 2 γαρυφαλλόκαρφα. Ψήνουμε γιά 40 λεπτά στό φούρνο, στούς 180ο C.

προσφορες - δωρες

Πρός Τράπεζα Ἀγάπης: Μαρία Κάννη 30, Σεβαστή Μαστώρου 10, Πολυξένη Καλαϊτζή 20, Καλλιόπη Δαμίγου-Καλιγέρου 100, Χαράλαμπος Βαβλάς 50, Καλλιόπη Ζερβοῦ 200.

ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Γιά δεύτερη χρονιά λειτουργεῖ στήν Κάλυμνο ἡ **Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς** τῆς μητροπόλεώς μας, ἀναγνωρισμένη ἀπό τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ (ΦΕΚ Β 1663/18-8-2008). Διευθυντής τῆς Σχολῆς εἶναι ὁ **Ἄρχων Μαῖστωρ** τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου **κ. Γεώργιος Χ΄ Θεόδωρου** καί διδάσκουν ἀφιλοκερδῶς καθηγητές μουσικῆς καί ἱεροψάλτες τοῦ νησιοῦ μας. Σκοπός τῆς Σχολῆς εἶναι ἡ διάδοση τῆς πατροπαράδοτης ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς στή σύγχρονη κοινω-νία καί ἡ ἀνάδειξη ἱεροψαλτῶν, ἱκανῶν νά πληρῶσουν τά ἀνάλογια τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς μητροπόλεώς μας. Ἡ φοίτηση εἶναι ἐντελῶς δωρεάν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΓΑΠΗΣ

Μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τήν ἐπιστασία τοῦ μητροπολίτου μας καί τήν συγκινητική προσφορά τῶν ἐθελοντριῶν γυναικῶν καί τῶν δωρητῶν, συνεχίζεται γιά τέταρτη χρονιά τό ἔργο **τῆς Τράπεζας Ἀγάπης**, μέσα ἀπό τό ὁποῖο σιτίζονται καθημερινά περισσότεροι ἀπό 120 ἀδελφοί μας, πού ἔχουν ἀνάγκη.